

Lausunto

20.05.2021

Asia: VN/9806/2021

## **Taiteen edistämiskeskusta koskeva arviointi**

### **1. Taiteen edistämiskeskuksen perustehtävää, tulevaisuuden visioita ja strategista asemointia tulee terävöittää**

#### **Valitse sopivin**

Kannatan

#### **Muutosehdotus tai muu kommentti**

Taiken perustehtävä, tulevaisuuden visio ja Taiken ja ministeriön välinen strateginen ohjaus ja niiden välinen yhteys eivät ole selkeitä kentän näkökulmasta. Olisi tärkeää, että taiteen kentän tarpeet ja ääni kuuluisivat Taiken strategisessa työssä ja mahdollisessa visiossa ja Taike voisi edistää niitä myös OKM:n suuntaan. On melko hankala hahmottaa, miten hallitusohjelman kirjaukset vaikuttavat milloinkin Taiteen edistämiskeskuksen toimintaan. Lisäksi on epäselvää, että kuka tai mikä taho kerää kentän tarpeita ja mikä vaikutus niillä on vastaavasti Taiken tai ministeriön strategiaan ja/tai kulloiseenkin poliittiseen ohjaukseen.

### **2. Taiteen edistämiskeskuksen ohjauksen ja strategisen johtamisen tueksi tulee perustaa erillinen hallitus**

#### **Valitse sopivin**

Kannatan muutettuna

#### **Muutosehdotus tai muu kommentti**

Nykyinen hallintomalli on epäselvä ulkopuolelta tarkasteltuna. Johtajalla on suurin valta, Taideneuvoston asema on ulospäin hyvin epäselvä ja lisäksi Taidetoimikuntien nimeäminen ja kokoonpano, lisättyinä lisäasiantuntijoilla tms. hämmentävät. Pelkästään hallituksen lisääminen organisaatioon ei selkiyttäisi. Hallituksen lisääminen toisi vain yhden lisäportaan nykyiseen rakenteeseen. Taiken päätöksenteko- ja valtarakenne vaatisivat kokonaistarkastelun.

### **3. Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Taiteen edistämiskeskuksen välistä tulosohjausta tulee terävöittää**

## **Valitse sopivin**

Kannatan muutettuna

### **Muutosehdotus tai muu kommentti**

Tulosohjaukseen on hankala ottaa kantaa, koska ulkopuolelta tarkasteltuna nykyinen malli on sen verran sekava. On hankala tietää, missä asioissa määrittelyn tekee OKM ja tekeekö se määrittelyjä hallitusohjelman, OKM:n strategioiden vai poliittisen ohjauksen perusteella ja missä asioissa Taikella on itsenäistä strategista linjausta ja miten Taiken oma strategia on muodostettu.

## **4. Taiteen edistämiskeskuksen itsenäistä asemaa tulee vahvistaa ministeriön tavoiteohjelmissa määritellyn delegointiperiaatteen mukaisesti**

## **Valitse sopivin**

Kannatan muutettuna

### **Muutosehdotus tai muu kommentti**

Taikessa valta on käytännössä keskittetty vahvasti sen johtajalle. Korona-apurahoihin liittyvät Taiken ratkaisut ovat tuoneet hyvin esille sen, miten Taike pystyy jo nykyisin tekemään taidepolitiikkaa sen johdon valitsemalla tavalla. Hieman hankala hahmottaa, mitä itsenäisen aseman vahvistaminen tarkoittaisi käytännössä.

## **5. Taiteen toimikuntalaitos tulee uudistaa perusteellisesti**

## **Valitse sopivin**

Kannatan muutettuna

### **Muutosehdotus tai muu kommentti**

Nykyinen vertaisarviointi perustuu taiteilijoiden ilmaiselle työlle - on käsittämätöntä, että edelleenkaan arvioinnista ei makseta asianmukaista palkkaa. Ainakin tämä asia tulee korjata välittömästi.

Ehdotuksessa on hyvää se, että kaikki taiteenalat olisivat edustettuina. Vertaisarvioinnin järjestäminen arviointipoolin kautta vaatisi lisäselvittelyä: miten järjestetään avoimuus ja huolehditaan jääviysasioista. Lisäksi olisi nykyistä avoimemmin hyvä perustella, miten arvioitsijat pooliin on valittu.

Nykyinen taidetoimikuntalaitos ja sen nimeämisprosessi kohtelevat eri taiteenaloja ja taiteilijaryhmiä eriarvoisesti riippuen siitä, että ketä toimikuntiin kulloinkin nimitetään. Tällä vaikutetaan siihen, että miltä taiteenalta on vahvin osaaminen ja näkemys päätöksenteossa.

Edellisessä esittävien taiteiden toimikunnassa ei ollut lainkaan näyttelijäedustusta. Nykyisessä ja edellisessä tanssitaide on ollut esittävistä taiteista vahvimmin edustettuna. Taideneuvosto nimeää taidetoimikunnat ja niiden jäsenet ja esittelijänä toimii Taiken johtaja. Ellei kokonaisuudistusta tehdä, niin olisi hyvä varmistaa, että nykyisissä toimikunnissa olisi riittävän laajasti eri taiteenalat ja taiteilijaryhmät edustettuna.

## 6. Taiteen edistämisen alueellista toimintaa tulee vahvistaa ja toiminnot tulee organisoida uudelleen

### Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

### Muutosehdotus tai muu kommentti

Alueellisen toiminnan organisointi kannattaa miettiä ja selvittää kokonaan uudestaan kuulemalla riittävästi alueita.

## 7. Taiteen rahoitusmalli tulee uudistaa. Uudistuksen tueksi tulisi laatia kokonaisvaltainen selvitys taiteen rahoituksen tilasta ja tulevaisuudesta.

### Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

### Muutosehdotus tai muu kommentti

Taiteen rahoitusmalli tulisi uudistaa selkeän kokonaisnäkemyksen pohjalta. Nykyinen järjestelmä on pirstaleinen.

Rahoitusmallin uudistaminen edellyttäisi rahoituksen lisäämistä. Alirahoitus on keskeinen ongelma nykyisessä järjestelmässä ja sitä ei voida ratkaista pelkästään rahoitusjärjestelmää uudistamalla.

## 8. Taiteen edistämiskeskuksen toiminnan kansainvälisyyttä tulee vahvistaa

### Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

### Muutosehdotus tai muu kommentti

Taiteen oman organisaation kansainvälistä toimintaa voisi olla hyvä kehittää, mutta tiedotuskeskusten kanssa päällekkäistä kv-edistämistoimintaa ei kannata rakentaa eikä toisaalta purkaa tiedotuskeskusten olemassaolevaa asiantuntevaa kv-toimintaa. Tiedotuskeskukset ovat Taitea paremmin selvillä kentän tarpeista ja niillä on jo pitkä kokemus kv-toiminnasta. Samaa toimintaa on turha aloittaa tyhjästä Taiteessa. Tiedotuskeskuksille tulisikin osoittaa lisää rahoitusta kv-toiminnan edistämiseen.

## Taiteen edistämiskeskuksen uudistamisen vaihtoehdot

Raportissa on esitetty uudistamisen vaihtoehtoiksi kolme kehittämismallia (s. 149-152).

Mikä esitetyistä kehittämismalleista olisi mielestänne sopivin.

Keskitetty ja ketterä taiteen palveluvirasto

**Perustele valintasi**

Taiken toiminnan tulisi olla selkeää ja hallinnollisesti tehokasta.

Kuusikko Elina  
Suomen Näyttelijäliitto - Finlands Skådespelarförbund ry.